

Iskunskap

Isen lever. Den kan ändra sig från timma till timma, från meter till meter.

Farorna kan undvikas om du lär känna isens svaga punkter, lär dig använda ispiken, lyssna och iaktta. Innan du ger dig ut på isen är det några saker som du måste känna till om is och livräddning.

Isen bildas ofta först i grunda vikar. Det kan finnas svagare områden längre ut och även så kallade vindbrunnar.

Om det ligger **snö på isen** fungerar snön som isolering och fördröjer isens tillväxt. Isen är därför ofta svagare under snöfläckar. Även vid stark kyla kan isen smälta under snön om vattnet är strömt.

Den genomskinliga, hårda isen kallas **kärnis**. För att man ska känna sig säker på kärnis skall den vara minst 10 cm tjock.

Sprickor i isen försvagar den med 40 till 75 procent.

Snöis är svagare än kärnis och består av frusen snösörja. Färgen är gråvit och vid töväder mjuknar den snabbt. Is av **saltvatten** är svagare än is av sötvatten. Vattenståndet varierar **i skärgårdar**. Vattnet blir lätt strömt och i strandkanten bryts isen. Tidigare isbelagt vatten kan snabbt bli isfritt genom ström, vind och vågor.

Vårisen är speciellt förrädisk. Dagsmejan förvandlar den till kristaller. Under natten fryser den och blir stark. Efter någon timma på dagen släpper de sammanfrusna kristallerna och isen blir mjuk. Där du gått ut på morgonen kan du inte komma tillbaka på dagen.

Räddningstjänsten Norrtälje kommun
Box 802, 761 28 Norrtälje, Tel: 0176-710 00
Besöksadress: Baldersgatan 27 J
E-post: registrator.raddning@norrtalje.se

SÄKER PÅ ISEN

Något att tänka på
inför vinterns isar

Isvett

- Var aldrig ensam på isen!
- Ha alltid med dig isdubbar och annan säkerhetsutrustning på isen!
- Prova alltid isen med ispik om du är osäker!
- Gå aldrig på is som du inte är säker på att den håller! Kärnis ska vara minst 10 cm tjock.
- Tänk på att nyis, vårnis, snötäckt is och havsis kan vara svag!
- Lär dig var isens svaga platser är; "vass, råk, brygga, bro, udde, avlopp, utlopp, inlopp, sund, grund och vindbrunn!"
- Ju högre fart du har, ju längre ut kommer du på svag is innan den brister och desto svårare blir räddningen!
- Ha alltid något mellan dig och den nödstälde, "den förlängda armen".
- Lämna aldrig barn ensamma vid eller på isen!
- Meddela alltid var någonstans du skall vara och när du tänker komma tillbaka.

Om isen brister

Om isen skulle brista och du faller i vattnet ska du:

- Andas lugnt, det hjälper dig att tänka klart.
- Slappna av, ligg stilla i vattnet och håll dig i iskanten.
- Vänd dig åt det håll varifrån du kom, där håller isen bäst.
- Lossa isdubbarna med handskarna på för utan handskar blir händerna fort stela.
- Ropa eller vissla på hjälp, det är mycket svårt att ta sig upp utan hjälp.
- Slå dig tillbaka till is som håller att ta sig upp på.
- Arbeta långt fram med isdubbarna och hjälp till med bensimtag.
- Hasa eller kryp till säker is.

Utan utrustning

Även om du inte har rätt utrustning till hands så är det viktigt att ändå veta hur du skall kunna hjälpa en nödställd.

- Närma dig vaken från samma håll som den nödstälde kommit. Där är isen säkrast.
- Kryp eller hasa dig fram, gärna med något tvärs under kroppen. Då håller isen bättre.
- Är ni fler så bilda kedja. Då blir fästet bättre och ni orkar mer.
- Det är lätt att dras ner i vattnet så använd *förlängda armen*, en gren, båtshake, rep eller liknande. Det du använder måste vara så långt att du inte kommer för nära den nödstälde.
- En skridsko, kniv eller något annat spetsigt kan fungera som isdubb.
- Kryp sakta och försiktigt bakåt med den räddade.
- Tala hela tiden lugnt med den nödstälde.

LARMA: RING 112